

COMMUNITY WORK

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake's Beloved Parents,

אליהו בן אבא ז"ל & לאה בת אברהם ז"ל
יהושע בן שמעון דב ז"ל and Karen's brother

A) Avos, Chapter 2, Mishna 2

Rabban Gamaliel the son of R. Judah the patriarch said: 1. excellent is the study of the Torah together with a worldly occupation, for the energy [taken up] by both of them keeps sin out of one's mind; 2. and [as for] all [study of the] Torah where there is no worldly occupation, the end thereof [is that] it comes to nought and brings sin in its train; 3. and all who labour with the community, let them labour with them for the [sake of the] name of heaven, a. for the merit of their fathers sustains them , b. and their righteousness endures for ever; c. and as for you, [God in such case says] I account you worthy of much reward, as if you [yourselves] had [actually] accomplished [it all].	רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר 1. יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון 2. וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון 3. וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים a. שזכות אבותם מסייעתן b. וצדקתם עומדת לעד c. ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם
--	---

Part 1 – Who are These Fathers?

1) בית הבחירה (מאירי) מסכת אבות פרק ב

ואמר זכות אבותם מפני שמן הסתם אין ממנין אלא מי שיש לו זכות אבות

2) ר' עובדיה מברטנורא מסכת אבות פרק ב

ואתם מעלה אני עליכם שכר - אע"פ שאין הדבר בא לידי גמר טוב מצד מעשיכם אלא בשביל זכות אבותם של ציבור, מעלה אני עליכם שכר כאילו אתם עשיתם הישועה הזאת בישראל, הואיל ואתם עוסקים לשם שמים....

3) דרך חיים על אבות פרק ב

ואמר שזכות אבותם מסייעתן וצדקתן עומדת לעד, פירוש כי האבות שהם אברהם יצחק ויעקב

Part 2 – The Reward Enigma

4) פירוש רבינו יונה על אבות פרק ב

וכל העוסקין עם הצבור יהיו עוסקין עמהם לש"ש - לא להתכבד ולא להנות מהם ולא להשתרר עליהם אלא להנהיגם בדרך ישרה והכל לשם שמים שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד שאע"פ שאתם עוסקין עמהם וצרכיהם נעשין על ידיהם לא אתם גורמין להם אלא זכות אבותיהם של צבור מסייעתם וצדקתם עומדת לעד לאלף דור
ואתם מעלה אני עליכם כאילו עשיתם - כלומר אע"פ שזכות אבותם מסייעתם וצרכיהם נעשין בזכות אבותיהם ולא על ידיכם אתם העוסקין מעלה אני עליכם כאילו נעשה כל צרכיהם על ידיכם ובזכותכם. כך פי' הראשונים ז"ל ויש לפרש עוד פירוש אחר וכל העוסקין עם הצבור יהיו עוסקין עמהם לשום שמים ואל תאמר למה לי הצרה הזאת לטרוח בצרכי צבור ואף כי יעשה צדקה עליהם לבד מתן השכר כי ממונם הוא שאין לך לחשוב דבר זה כי כפליים תטיב לעצמך בעבורך מפני שזכות אבותם מסייעתן ותצליח במעשיהם מאשר תוכל להצליח במעשיך: ומעלה אני עליך שכר כאילו עשית אותה משלך את הכל וכאילו מכיסך נתת את אשר נתנו על ידך והנך מרויח בטרחרך במעשיהם מאשר אם תטרח לעצמך כי מעשיהם מרובים ממעשיך: וכל אשר אתה עושה ה' מצליח בידך שזכות אבותם מסייעתן. לכן העוסק בצרכי צבור היטיב לעצמו הרבה מאד. ובלבד שיכוין לבו לשמים

5) פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ב

ואומרם ואתם מעלה אני עליכם שכר - הוא דבר ה' לאותם אשר הם עמלין עם הציבור, שפעמים יהיו טרודים מלעשות מצוה בהתעסקם במה שהוא מיוחד לציבור, ואמר שה' יחשיב להם שכר מעשה המצוה ההיא ואף על פי שלא עשאוה, הואיל והתעסקו בעניני הציבור לשום שמים

6) מגן אבות לרשב"ץ על אבות פרק ב

וכל העוסק עם הציבור יהיה עוסקין עמהם לשם שמים ובמשניות גרסין, וכל העמלים עם הציבור יהיו עמלים. והענין אחד הוא, ואינו נקשר למעלה. והיא אזהרה לכל מי שהוא עוסק עם הציבור לדבר עם המלך או אל שר הצבא, שלא יתעסקו בזה [כדי] שיתגברו עליהם ולהשתרר גם השתרר, אבל יהיו עוסקים עמהם לשם שמים. שאין להם להשתרר עליהם ולהתגאות, לומר, עשינו בשבילכם כל זאת הטובה. כי המעשים הנעשים בהתעסקות העמלים עמהם, לא נגמרו מפני עסקן, אלא, מפני שזכות אבותם של צבור סייעתם וצדקתם העומדת לעד. ואם תאמרו, אם כן מה לנו לטרוח בצורכי צבור כיון שאין הדבר נגמר אלא בזכות אבותם, אמר להם, ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם, שכיון שהתעסקתם עמהם לשם שמים יש לכם שכר בעמלכם על הכוונה הטובה שהיתה לכם בעמלכם. ומלת אבותם היא זרה בדקדוק, כי כמו שהיחיד יאמר אבותיו בשני כינוי הרבים, [כן היה] ראוי לומר לרבים אבותיהם, אבל לשון הפסוק הוא 'ולא כחדו מאבותם' [איוב טו יח]

ויש לפרש זה, לענין העוסק עם הצבור לכופ אותם לתת צדקה לעניים. שלא יאמרו, הרי טרחנו הרבה [בזה] והשכר הוא להם, כי מממונם נעשו הצדקות וזכות אבותם מסייעתם לעשות המצוה הזאת מנכסיהם וצדקתם עומדת לעד להם לבדם ואין לנו חלק בשכר מצוה זו. על כן אמר, ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם מממונם, וכמו שאמרו בפרק השותפין שרצו [ב"ב ט א], גדול המעשה יותר מהעושה ואתם מעלה אני עליכם, הם דברי רבן גמליאל.

ורבינו משה ז"ל [ד"ה ואמרו ואתם] פירש, שאם מפני שהתעסקתם עם הצבור נתבטלתם ממצות, אל תדאגו מזה, כי מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם. והם דברי האל יתברך אל העוסקים עם הצבור לשם שמים. והפירוש הראשון הוא יותר נכון. אלא שבתוספתא ממסכת ברכות [פ"א מ"ד] יש כעין ראייה לפירוש רבינו משה ז"ל, כי שם שנו, א"ר יהודה, מהלך הייתי אחר ר' עקיבא ור' אלעזר בן עזריה והגיע זמן קריאת שמע, כמדומה אני שנתייאשו מלקרות, אלא [שהם] [שהיו] עוסקים בצורכי צבור. בירושלמי פרק אין עומדין [ברכות פ"ה הל"ה ח - ד], א"ר יהודה העוסק בצורכי צבור כעוסק בתורה

7) יעב"ץ

ואתם מעלה אני עליכם שכר כו'. פירש הרמב"ם ז"ל כאילו עשיתם מצוות, לפי שצדקה
התעסקתם בצורכי צבור ח"ל להם לקיים מצוות. ואינו מתייבש אללי כי התייבש חסד.
גם דברי מי שפירש כאילו נעשה בזכותכם, או מי שפירש כאילו עשיתם בממונכם, ככל דוחק
בעיני. אך הר"ל והחסד גם הם לא נעשה הדבר אשר תשבתם, אלא אשר תשדלחתם בו
כפי כחכם וחשב לבם לנפש, כמו שאמרו ז"ל כל מי שחשב לעשות מצוה ונאלץ ולא עשה
מעלים עליו כאילו עשה. וכנס נקשר עם אומרו וכל העוסקים עם הצבור כפי הפירוש
שפירשתי בו. וזה נראה לי נכון ונכון. כמאמץ כח לעבודת הש"ת ונפרט להליל את

8) פרקי משה על אבות פרק ב

רבן גמליאל בנו של ר' יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ וכו'. יש מהמפרשים שאמרו, שדרך ארץ הם המדות האנושיות המושגות מפאת השכל הישר, וכן המלאכה שהוא רמז אל השכל המעשי המביא אל המלאכה, כי העיוני לא יישיר אל פועל חצוני כלל כנודע. ועל פי הנחתם זאת, כי היא ישרה בעיני, אפשר המשנה הזאת, ואומר, כי למה שראה רבן גמליאל זה, בנו של רבנו הקדוש, דברי אביו בביאור אופן השגת השלמות בשלשה החלקים אשר זכר שמעון הצדיק, כמו שכתבנו, ולא נחית לבאר איזה יכשר משלשתם, ואיזהו היותר נבחר, רצה בנו זה לבאר שהתורה היא העקר, שהוא החלק הראשון שזכר שמעון הצדיק, והחלק האחרון הוא טוב עמו על צד היופי והנוי, ומצורך השתי קצוות יודע צורך האמצעי, והוא חלק העבודה, על כן אמר שיפה העיון התורני, עם המעלות המדותיות אשר מפאת השכל הישר, ולא אמר צריך שיהיה תלמוד תורה עם דרך ארץ, או כדומה לזה, לרמז שהעקר העצמותי בשלמות הוא התלמוד תורה, אמנם הדרך ארץ הוא, ליפות התלמוד תורה, ולא להוסיף על עצמות שלמותו...

ואמנם אמר, כי עם היות שבהיות התלמוד תורה עם הדרך ארץ אינו מוסיף עצמות כלל, רק תוספת היופי והנוי, עכ"ז כאשר יחסר הדרך ארץ הנז', והוא הנקרא מלאכה, להיות מצד השכל המעשי כנז', הנה העדרו יהיה סבת העדר העיון, ויגרור עון גדול, וכאלו אמר, כי עם היות שבהמצא המלאכה עם התורה אינו רק תוספת יופי, עכ"ז העדר המלאכה מהתורה גורר עון גדול, והוא בטול התורה עצמה שסופה בטלה...

ולהיות שכדי לקיים התלמוד תורה והדרך ארץ, צריך שיהיה עוסק תמיד בתורה ובעשיית המעשים הטובים, ולא יטפל בעסקי אחרים פן יתבטל מהשגת שלמותו, ומזה ימשך שלא ימצא איש שירצה לעסוק בצרכי צבור, כי יהיה ירא שלא יפסיד שלמותו אשר בידו, לז"א שהעוסקים עם הצבור בצרכיהם, אף על פי שיהיה נטרד בבקשת צרכיהם, הנה זכות אבותם מסייעתם להעמיד שלמותם, ובידם טובם, והוא החלק העיוני, וכמו כן צדקתם שהוא החלק המעשי תעמוד לעד שלא תפסד עוד, אלא שהשם ית' מעלה עליהם שכר כאלו היו עושים התורה והמצוות ושלמות המעשים כולם, וז"א ואתם, כלומר, אין צריך לומר שלא תתבטל בזה התורה אשר בידם, ולא המעשה, לפי שזכות אבותם מסייעתם, וצדקתם אשר בידם עומדת לעד, קיימת ולא תפסד, ואין סופה בטלה ולא גוררת עון, כמו שאמר למעלה, אלא שכל מה שיתבטלו מעשות מצד העסק בצרכי הצבור, מעלה הש"י עליהם שכר, כאלו עשו אותו בפועל. וז"א ואתם מעלה אני עליכם שכר כאלו עשיתם, ירצה ואתם, עם עסקיכם זה, מעלה אני עליכם שכר כאלו עשיתם בפועל כל המעשה הטוב האפשרי לכם. ואפשר שיאמר שכל מה שעושים הצבור מהטוב והצדקות בסבתם, מעלה השם ית' שכר עליהם כאלו הם בעצמם היו עושים אותו, כי גדול המעשה יותר מן העושה וכו'

Part 3: Is it a Mitzvah?

ש"ת שואל ונשאל חלק ד - יורה דעה סימן טו

Rabbi Chalfon Moses Ha - Kohen was born in 1874 on the isle of Gerba, off the Tunisian coast. He studied in Gerba, a famous center of Jewish learning, and served in its rabbinic court from 1917. He survived the German invasion of Tunis during World War II, and died in 1950. Ha - Kohen was descended from a long line of Kohanim, whose genealogy could be traced back to Second Temple times. He was consulted by North African Jewry for halachic rulings, and much material about the life of North African Jewry can be gleaned from his writings.

שאלה צווהו אביו שלא לשרת עם המשתדלים בצרכי צבור והוא נבחר אחר כך על פי הגורל והסכמת הקהל הקדוש להיות אחד מן הממונים, אי הוי כדבר הרשות וישמע לאביו, או כדבר מצוה ואסור שלא להתמנות, כאמר לו אביו לעבור על דברי תורה תשובה איתא באבות פרק ב' משנה ב' וכל העמלים עם הצבור יהיו עמלים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאילו עשיתם, וביאר הרמב"ם ז"ל שהוא דבר השם יתברך לעמלים עם הצבור שפעמים שימנעו מעשות מצוה בעת התעסקותם בצרכי צבור ואמר שהשי"ת יעלה עליהם כאלו עשו המצוה היא ואף על פי שלא עשאוה, אחר שהתעסקו עם הצבור לשם שמים [ע"ש]. ונמצא לפי זה דההתעסקות עם הצבור כוחו גדול כגוף המצוה שהרי אמר כאילו עשיתם. ואילו היה זה דבר הרשות למה יהיה נחשב לו גם כעושה מצוה ואולי דגם יותר ממצוה שהרי גם ממה שנמנע מהמצוה נחשב לו כאילו עשאה מלבד זכותו בגוף ההתעסקות עם הצבור, ופירוש לשם שמים לא להתכבד ולא ליהנות מהם ולא להשתרר עליהם וכמו שביאר רבינו יונה לשם. עוד ביאר רבינו יונה לשם שאל תאמר למה לי הצרה הזאת לטרוח בצרכי צבור ואף כי יעשה צדקה עליהם להם לבדם מתן השכר כי ממונם הוא, שאין לך לחשוב דבר זה כי כפליים תטיב לעצמך בעבורך מפני שזכות אבותם מסייעתם ותצליח במעשיהם מאשר תוכל להצליח במעשיך, ומעלה אני עליך שכר כאילו עשית אתה משלך את הכל וכאילו מכיסך נתת את אשר נתנו על ידך והנך מרויח בטרחה במעשיהם מאשר אם תטרח לעצמך כי מעשיהם מרובים ממעשיך וכל אשר אתה עושה, השם מצליח בידיך שזכות אבותם מסייעתם. לכן העוסק בצרכי צבור הטיב לעצמו הרבה מאד ובלבד שיכוון לבו לשמים ע"ש. ואם כן לפי זה למדנו דגדול זה הזכות מזכות נתינת צדקה מכיסו ואם כן הוה ליה כאילו אמר לו אביו אל תתן צדקה או אל תוכיח את עמיתך או אל תסייענו לתת צדקה דודאי כולם נגד רצון השם ואסור לשמוע לו, וכמ"ש מרן ז"ל בש"ע יו"ד סי' ר"מ סט"ו אמר לו אביו לעבור על דברי תורה בין מצות עשה בין לא תעשה אפילו מצוה של דבריהם לא ישמע לו...

אלא דיש לברר אם גם דעת אותו הבן בלאו הכי כדעת אביו שלא ירצה להשתדל כנז', אי שרי שלא ישתדל כנז'. וכן נמי אם לא צווהו אביו והוא נמנע ואינו רוצה. והנה לזה צריך בירור וביאור מפני מה הוא נמנע. אם מצד איזה אונס שיש לו או איזה הפסד גדול או טורח או ענוה או שנראה לו שבמקום שבא לתקן הוא מקלקל או אם נראה לו שאינו לא מתקן ולא מקלקל ואין בו תועלת. ועל הכל נראה דכיון דבחרו בו ומינוהו ומה גם דהנמינין שמחים בו ונראה להם כי יש תועלת בהיותו עמהם, הא ודאי שאין לו להיות נמנע... (מלהימנות דבר מצוה...)